

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerne izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stare z uredniškimi izrednimi prilagami ter »Kazipotom« ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h. ali gl. 6 60
pol leta	6 60 3 30
četrta leta	3 40 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 2. julija 1902. do preklica izhaja ob središču in sobotah ob 11 uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne odziva.

Oglašit in poslati se računajo po peti vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. — vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglašev oblikujemo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za opiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravištvu se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravištvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od »Soče« vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Soleki ulici »Jellersitz« v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbr.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Dve interpelaciji državnega poslanca Oskarja Gabrščeka.

I.

Meč Kobaridom in Starim selom je bila najlepša površina zemlje močvirje, čegar stanje vode je naraščalo tudi pri nevelikih nalihih radi slabega odtoka tako hitro, da je bil večji del ceste, ki vodi ob robu proti Italiji, jako pogostoma po cele tedne preplavljen in neprehodljiv.

Radi razkrojin, ki nastajajo v močvirju, in radi izpuhtevanja so nastale za prebivalstvo trga Kobarid in nekaterih okoliških vasi jako žalostne zdravstvene razmere.

Da se odpravijo te neprilichnosti, so izkopal iz državnih in deželnih sredstev z znatnim prispevanjem interesentov potoku Idrija v srednjem toku novo strugo, tako da se je mogla voda hitreje odtekat.

Radi tega so se čudovito hitro zboljšale krajevne razmere.

Močvirje je izginilo skoro popolnoma in nastali so tam vsled pridnosti tamkajšnjih prebivalcev lepi in rodovitni travniki ter njive.

Državni cesti ni pretila več nevarnost in zdravstvene razmere so bile zadovoljive. Ostal je le majhen del gorenje struge potoka Idrije od mosta pri Sužidu navzgor za reguliranje.

Namesto pa da bi bili izvedli popolno regulacijo, so opustili, kakor se zdi, celo dobro vzdrževanje obstoječih kanalov za odtok in mostov.

K vsemu temu prihajajo elementarne skode. Dne 18. dec. 1901. se je naplavilo vsled nenadnega dežja, kakor da bi se bil oblak utrgal, iz potoka hudournika Šjaka toliko vode in gramoza, da je bil del mostu, ki drži čez Idrijo, pokončan in odvodni kanal zasut, tako da je stala pod vodo cela dolina od Starega sela proti Kobaridu.

Kobariski trg sam je bil v veliki nevarnosti, se toliko bolj, ker so vodni kanali tamkaj premajhni.

Promet na državni cesti proti Staremu selu je bil ustavljen na tedne. Morali so iz Kamnega dobiti čoln, da so mogli prevažati iz novo narejene proste luke kobariske pošto in zivez proti Italiji.

Po dolgem omahovanju so spoznali za potrebno, skrbeti za odtok jezera, in dosegel se je za hip tudi namen, ker so nekoliko izčistili najbolj zagatena mesta odtotnega kanala.

Ker so se pa pri nastopni povodnji pokazale iste neprilichnosti in se vendar ni moglo pustiti, da bi bila edina med Koroško in Gorico iz gorenje Soske doline k našim zaveznikom v Italijo vodeča državna cesta pri vsakem večjem nalihi neprehodljiva, so prisli na misel, regulacijo, dolžnost, ki je sledila iz poprejšnjega delovanja, kakor tudi vsled obstoječega močvirja nastalo poslabšanje zdravstvenih razmer prebivalstva v Kobaridu in v okolici pustiti v nemar in so poskušali, rešiti le vprašanje cestne zveze proti Staremu selu. Pri tem se menda trudijo, da bi opustili obstoječe dobro cestovje ter naložili visje novo cestno črto, da bi voda ne mogla delati skode.

Ali troški za preložitve te ceste bi znašali več nego bi se potrebovalo za zadostno regulacijo idrijskega potoka, odnosno za zadostno hitro omogočenje odtoka vode v močvirju.

Ne glede na to pa bi ostali tam svoj čas s posredovanjem državnih oblastij k prispevanju za troške reguliranja močvirja pritegnjeni posestniki, ne glede na izgubo v prejšnjih letih donesenega denarja brez dohodkov iz njihovih zemljišč, in imeli bi za nameček v največji bližini stalno ognjišče mrzlične bolezni.

Reklo bi se: sove nositi v Atene, ako bi se razkazovalo še dalje tako brezobzirnost.

Ako se pozna krajevne razmere, se ne more pojmiti, zakaj se odpovedujejo rajši asanaciji teh neprilichnosti, zakaj se pusti rajši razpasti njive in travnike in se ne odpravi ognjišče bolezni v enem najlepših delov Posočja, nego da bi se upoštevale pravične želje vsega prebivalstva.

Občina kobaridska je vlagala tozadevne peticije na c. kr. ministerstvo, kakor tudi je

prišla ta zadeva v goriškem deželnem zboru v razgovor. Zavlačenje regulacijskih del bi privedlo za seboj nezdrave razmere in veliko materijelno škodo.

Gledé na te okoliščine stavlja podpisani na Njeg. ekszellenco g. ministerskega predsednika kot voditelja ministerstva za vnanje posle vprašanje:

1. Ali je Njeg. Eksc. voljna, dati izvesti najhitrejšo regulacijo Šjaka?

2. Ali je Njeg. Eksc. voljna, delovati na to, da se opusti nameravana preložitve ceste od Kobarida proti Staremu selu?

3. Ali je Njeg. Eksc. voljna, na to določen znesek za regulacijo gorenjega dela idrijskega potoka v proračun za l. 1903. dati ustaviti?

Interpelacijo je podpisalo poleg posl. Gabrščeka še 17 drugih poslancev.

II.

Kmetijsko društvo v Ročinju, registrovana zadruga z omejenim jamstvom, je prosilo po c. kr. kmetijski družbi v Gorici c. kr. poljedelsko ministerstvo male podpore za naložitev temeljnega vrta za ameriške trte podlage.

Po dobljeni informaciji c. kr. nameštvo ni podpiralo te prošnje z utemeljevanjem, da podnebje za kulturo ameriške trte ni ugodno, ter ker bi se moglo potrebni trtni materijal (v malem številu) iz drugih obstoječih trtnih nasadov v Ročinju oddati.

Ker je pa znano dejstvo, da obstoji v Ročinju kultura trte od pamtliveka;

ker se je mogoče vsaki čas prepričati, da se tudi izvažajo vina iz te okolice (dovoljujem si pri tem opozoriti na znani »cividin«);

ker se je mogoče tudi vsaki čas prepričati, da je kraj Ročinj za kulturo ameriške trte sposoben ter da mora gledati prebivalstvo v ročinjski okolici, kakor tudi večjega dela Posočja na Kanalskem, da dobi svoj glavni dohodek s sadjem in vinom;

radi česar bi bila tudi naprava vrta za ameriške trte podlage kakor tudi podpiranje kmetijskega društva v Ročinju velikega haska za prizadeto prebivalstvo, zato

vprašajo podpisani Njeg. Eksc. g. poljedelškega ministra:

Ali je Njeg. Eksc. pri volji, z ozirom na zgoranja izvajanja kmetijskemu društvu v Ročinju dovoliti naprošeno subvencijo?

Poleg posl. Gabrščeka je podpisalo tudi to interpelacijo še 17 drugih poslancev.

Dopisi.

Iz Cerkna. — Okoli dvajset naprednjakov je pozvalo zastopnika cerkljanskih klerikalcev, dopisnika »Gorice«, naj naznači svoje ime, da ga sodnijskim potom prisilijo preklicati nesramne laži, ki jih je nagromadil v »Gorici«. Da ta katoliški kavalir tega ni storil, se mu nihče ni čudil, kdor le nekoliko pozna brezčastno klerikalno bando v Cerknem.

Šele po dolgem času se je iz zopet oglašil s svojimi lažmi v »Gorici«, tola moti se, ako misli, da mu bomo na vse odgovarjali. Bilo bi to nečastno za nas, odgovarjati takemu lažnivcu, in tudi popolnoma brezpotrebno, ker mu niti najzadnja tercijska v Cerknem več ne verjame.

Da stojimo sedaj pred občinskimi volitvami, je že znano čitateljem »Soče«. Manj znano jim pa je, kakšna je volitev na Cerkljanskem. Teško je to tudi le približno opisati. Pod županstvo v Cerknem spada 12 davnih občin s precejšnjim številom nemalih vasi. Vsaka teh vasi leži na drugem hribu. Navadno so te vasi ali popolnoma napredne ali pa popolnoma klerikalne, le malo je mesanih.

Dalje so velike kmetije, ki imajo svoje najbližje sosedo po četrto do pol ure oddaljene. V občinskem svetu sedi 30 starasim, od katerih je pripadala v sedanji dobi dobra tretjina naši stranki. Potemtakem je cerkljanska občina največja na Goriškem in le malo je tako obsežnih občin. Lahko si torej mislite, kakšno težavno delo čaka pri nas agitatorja. Razume se, da se na dan volitve ne more vse narediti in to vejo naši klerikalci jako dobro. Zato pa so pričeli agitirati za občinske volitve že o priliki zadnjih deželnozbornih volitev in od tedaj delajo nepretrgano dalje.

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Češki spisal H. Sienkiewicz — Posl. Podravski.

(Dalje.)

»In ta tretji?«

»To je očitno kaj znamenit vitez.«

»Da. Za njim gredo trije vozovi, napolnjeni s vsakovrstnim orodjem, v svojem spremstvu pa ima deset ljudi. Ko bi se mogel človek s takim spoprijeti! Kar sline se mi zbirajo v ustih.«

»Ali tega ne morete?«

»Kako neki, ker mi je pa knez zapovedal, da jih moram čuvati. Niti las jim ne pade z glave na poti do Tehanova.«

»Ali ako bi jih jaz pozval? Morda bi se hoteli boriti z menoj.«

»V tem slučaju bi se morali najpoprej skušati z menoj, kajti dokler sem jaz živ, ne bo iz tega nič.«

Ko je Zbišek to slišal, je pogledal mladega plemiča prijazno, potem pa rekel:

»Vi veste, kaj je viteška čast. Z vami se ne bom boril, ker sem vaš prijatelj, toda v Tehanovem, ako le dobim kak povod za to, se spoprime z Nemci.«

»V Tehanovem pa delajte, kar hočete. Ondi ne bo brez bojnih iger, pa utegne priti tudi do resnega boja, ako privolijo v to knez in komturji.«

»Jaz imam desko, na kateri je napisan poziv na dvoboj za vsakega onega, ki ne bi hotel priznati, da

je Danuša Jurandova najlepša in najkrepstnejša deva na svetu. Toda glejte, ljudje so nad tem le skomigali z rameni in se smejali.«

»To pa radi tega, ker je to tujezemski običaj, in da povem resnico, tudi dovolj bedast; torej ga naši ljudje ne poznajo z izjemo morda kje na meji. Tudi ta Lotrinčan je pozival potoma plemiče, naj proslavljajo neko gospo nad vse druge, toda nihče ga ni razumel, in tudi jaz nisem dopustil, da bi prišlo do boja.«

»Kako? On je zapovedal, da naj proslavljajo njegovo gospo? Bojte se Boga! Ali ga ni sram?«

Pri tem pogleda tujezemskega viteza, kakor bi se hotel prepričati, kak je človek, ki ne pozna sramote, toda v duhu si je moral priznati, da vnanjost gospoda Falka de Lorche ni niti trohice podobna kakemu razbijalcu. Nasprotno so mu zrl izpod čelade kaj blage oči in mlado lice mu je pokrivala nekaka žalost.

»Sanderus!« zakliče nakrat Zbišek.

»Česa želite?« odvrne Nemeč, približavši se.

»Vprašajte tega viteza, katero deklico smatra za najčednostejšo in najlepšo na svetu?«

»Katera deklica je najlepša in najčednostnejša na svetu?« vpraša Sanderus.

»Ulrika de Elner!« odvrne Falk de Lorche. In dvignivši oči kvišku, jame težko dihati. Ko Zbišek to začuje, se ga polasti taka jeza, da mu kar sapa zaostane v prsih, in takoj je nameraval vsiaviti konja na potu. Vendar predno je mogel spregovoriti, ga prehitel Henrik iz Kropivnice, ki mu reče:

»Tukaj se ne bosta prepirala med seboj.«

Toda Zbišek se znova obrne k prodajalcu svetinj.

»Reci mu v mojem imenu, da on ljubi sovo.«

»Moj gospodar pravi, plemeniti vitez, da vi ljubite sovo!« ponovi Sanderus kakor odmev.

Po teh besedah spusti gospod de Lorche uzdo ter jame slačiti z desnice svojo železno rokavico, katero potem vrže v sneg pred Zbiška; ta pa namigne svojemu Čehu, naj jo dvigne s svojim kopjem.

Tu se obrne Henrik iz Kropivnice z groznim licem k Zbišku in reče:

»Ne losta se borila, velim vama, dokler vaju moram jaz stražiti. Jaz tega ne dovolim niti vam, niti njemu.«

»Saj nisem jaz pozval njega, marveč on mene.«

»Kajpada, za sovo. Tega mi je dovolj, in kdor bi mi nasprotoval... Ej, saj vem tudi jaz, kako je treba zapeti pas.«

»Jaz se nočem boriti z vami.«

»Pa se boste morali, ker sem prisegel, da hočem onega braniti.«

»Nū, kaj se torej zgodi?« vpraša svojeglavni Zbišek.

»Tehanov ni več daleč.«

»Toda kaj si bo mislil Nemeč?«

»Naj mu vaš človek pove, da tudi dvoboj ne more biti, da mora vam najpoprej dati dovoljenje knez, njemu pa komtur.«

»Toda ako ne dobiva dovoljenja?«

»Takrat pa se dobiva drugje. Dovolj je tega pojasnila.«

Da dosežejo svoj namen, so jim dobra vsa sredstva, in po geslu „Namen posvečuje sredstva“, lažejo in obrekujejo, da se jim je čuditi. Da pa dosežejo s tem pri nekaterih nevednežih uspeh, je sicer žalostno, toda resnično. Da so dosegli pri zadnjih volitvah zmago, se imajo zahvaliti raznim okoliščinam, ki pri sedanjih volitvah odpadejo.

Da klerikanci pri teh volitvah napnejo vse sile in svoje zadnje moči, je več ko gotovo. Sicer jim pa tudi ne kaže drugega, ako se hočejo obvarovati velikega poloma. Kar jih je najhujših klerikalcev, so malone do zadnjega čez glavo zadovoljeni v hranilnici. Izjema bi bil morda gostilničar Kobal, h kateremu znesejo klerikanci zadnjo sestico. Moč sicer ni posebno olikan, toda na „kšeft“ se razume in svojim gostem skrbi za zabavo na poseben način; s svojo ženo prireja včasih vsakovratne vratolomne predstave, kakor v cirkusu. To je pravi vzor klerikalno-krščanske družine, in le čudimo se, da ni kakšen naših gospodov tega prvega podžupana cerkljanskega v svoji pridigi postavil za dober vzgled nam „brezvercem“.

Torej, kakor sem že rekel, drobiza jim primanjkuje tem gospodom, drobiza, in iz te neprilike so si hoteli pomagati na prav poseben način. Nastala je kar naenkrat potreba, postaviti si lastno mlekarno. Radoveden vem, ali se je kedo mlekarije vprašal: „Ali res ne zadostujejo sedanjim prostori, o katerih se je še ranji kardinal pohvalno izrekel“. Najbrže nobeden ne! — Res so sezidali mlekarno in, retci moram, prav čedno posloplje.

Pa saj jim je bilo tudi na tem, da bode mlekarna veljala čim več, zakaj, kolikor tisočakov je več stala, toliko tisočakov naši klerikanci več — zaslužijo in v žep vtaknejo. Kaj ne, da ni bila napačna ta misel?!

Posloplje stoji in ima na sebi dolga toliko, kolikor je veljalo, torej okoli trideset tisoč, kakor se je izrazil na agitaciji v Čapluz-u Anžigovci, ki se menda še sedaj ni zavedel, da ga imajo Cimala et compagnia bella le za slepo orodje v dosego svojih namenov. Pomilujemo moža, ki se toliko trudi, da so mu že lasje osiveli, in to sam ne ve, zakaj.

Da so z malimi izjemami ves ta denar zaslužili le nekateri klerikanci, ve vsak Cerkljan. Da mlekarnica sama ni imela nič denarja, in da ga oni, ki so se hoteli z njo okoristiti, tudi niso dali, je jasno. Od kod torej denar? Od kje drugje kakor iz hranilnice! — Obresti od teh 30 tisoč znašajo poldrugi tisoč. Vprašanje pa je, ali bode posloplje toliko neslo? Nikoli! Ako računamo, da bode nesla najemnina tega posloplja na leto čistega pol tisočaka, kar je pa še skoraj nemogoče, potem ostane vendar še cel tisočak, ki naj ga plača na leto — kedo? Mlekarnica gotovo ne, ker se sedaj jako dvomljivo izhaja. Hranilnica tudi ne more in ne sme metati tisočake okoli sebe. Kedo bo že torej plačeval? To vprašanje je

jako neprijetno klerikalcem in razume se, da bi se ga radi iznebili. Računajo pa tako:

Sedaj napnimo vse sile, da zmagamo, potem pa pri eni prihodnjih sej sklenemo, da naj občina kupi to posloplje, morda naredi mlekarnica še kaj dobička pri tem. Zakaj pa ne? Prodajalci bodo Cimala & comp. in kupovalci bodo tudi Cimala & com., zakaj bi ne dali mlekarni zaslužiti nekaj stotakov, saj jih krvavo potrebuje. Kmetje in posestniki pa naj pri vsem tem molčijo, saj so s tem, da so jih volili, dali obenem tudi dovoljenje, da smejo to storiti.

Klerikanci tega ne tajijo in že prej imenovani Anžigovci je rekel že pri agitaciji, da ga skrbi, kaj bo z mlekarnico ter da jo občina kupi, ta namreč rabi prostor za vojaški nabor, kontrolni shod in za občinske seje.

Tako torej! Zato, da bode občina rabila, recimo vsak mesec enkrat en prostor v mlekarni in zato, da bode klerikalni starešini bolj komudno sedeli pri sejah, zato naj plača občina nič manj nego 30 tisočakov ali še več in naj ima zraven tega še vsako leto najmanj okoli tisočaka izgube. Tako torej! Volilci, lepa prihodnjost se vam obeča, ako jo hočete doseči, vam ni treba drugega storiti, kakor na dan volitve volite klerikalce in — odrešeni boste!

Da znajo klerikanci tako delati, je jasno dokazano tudi s tem, da so pred nekaj časom kupili njivo za 2274 gld., to je za kapital, ki daje na leto okroglih 115 gld. obresti. Njivo so dali v najem in je prinesla okoli 40 gld. letnih dohodkov. Potemtakem ima občina pri tej njivi najmanj letnih 70 gld. izgube, ne oziraje se še na razne stroške in davek. Zares, uzorno gospodarstvo!

Volilci, pomislite, kam pripeljejo klerikanci občino, ako jih pustite še dalje gospodariti!

Zanimivo je tudi to, kako si hočejo klerikanci pridobiti volilce. Gonijo jih v mlekarno rekoč, ako kaj potrebujete, le pojdite v kmetijsko društvo, tam dobite moke, otrobov in cele kanglje petrolja tako, da vam ga ne bode treba nikoli poplačati, torej — zastonj. Res, s takimi sredstvi je lepo agitirati — ako pa mislijo tisti, ki imajo svoj denar naložen v hranilnici, da bodo le stroške klerikalci sami plačali, se jako motijo. One, ki grejo na take limanice, opozarjam na Cimpermanove besede:

„Kmetič živahnega konja lovi, da blizu pride mu ovsa moli, kadar ga v roko do bode kmetič, po stegnih, po rebrih zažvižga mu bič“.

V „Gorici“ pišejo, da so se naprednjaki blamirali, ker so poslali protest proti temu, da so v volilnem imeniku nahajajo tudi štirje okoličanski duhovniki. No, če bi Cimala odločeval, bi gotovo smel vsak klerikalec voliti, c. kr. okrajno glavarstvo pa je ugodilo našemu prizivu in je te prisilne volilce ukazalo izbrisati iz volilnega imenika. Na kateri strani je torej blamaža, ni težko uganiti.

Da stranka s takimi nameni ne sme več priti na krmilo cerkljanske občine, mora pač vsak sprediti, kdor le količkaj misli s svojo glavo. Zato naj vsak dela po svoji močnosti, da pride občina v druge roke, in vsakemu bode sveta dolžnost priti volit in delati na to, da propade stranka s takim programom, stranka obrekovalcev, napadalcev, defraudantov in krivoprisežnikov, da se očisti Cerklno klerikalne nesnage.

Domače in razne novice.

Gg. naročnike uljudno opozarjamo, da se bliža leto, ko bo treba ponoviti naročnino. Lepo je število takih gospodov, ki dolžujejo se za letošnje leto in tudi še od poprej. Vse nujno opozarjamo, da smo resno sklenili, narediti tudi pri naših listih tisti red, kakoršen velja pri Nemcih in Italijanih povsod. Kdor lista ne plača, naj ga tudi ne dobi. Zaostalo naročnino v najslabšem slučaju izterjamo po neprijetni in dragi ali neizogibni sodni poti. „Soča“ in „Primorec“ imata danes do 14.000 K poterjati od nemarnih naročnikov. Vsakdo menda misli, da ne bo take sile, ako prav on ni točen plačnik, in tako jih misli toliko, da se nabirajo tako velike svote zastankov. Da tako ni mogoče naprej, bo spreditel vsakdo, pač pa, da treba narediti red, t. j. kdor plača naprej, dobi list, drugače pa ne. Zato smo ustavili že velikemu delu nemarnežev list. Ako bi bili vsi redno plačevali, bi bilo število naših naročnikov prav veliko, da bi „Soča“ lahko izhajala po 4 krat na teden za isti denar, „Primorec“ pa bi imel prilogo vsaki številki. Redni plačniki se morajo torej kar jeziti na namarneže!

Osebnosti. — Tajnik v justičnem ministerstvu, dr. Janko Babnik, je imenovan sekijskim svetnikom.

G. Vladko Trnovec je imenovan prvim drugim pomorskim častnikom pri Lloyd.

Zaplemba „Soče“. — Prvo izdanje od srede je bilo „rihtek“ zaplenjeno zaradi notice „Svoji k svojim“. V drugi izdaji smo obljubili, da bo naslednjega dne vložena interpelacija v državnem zboru, katero potem prinesemo že v današnji številki. — Interpelacija je že bila v zbornici (obsegala je doslovno ves zaplenjeni članek), no vlada je neopričakovano zbor zaključila, in tako smo imeli smolo tudi ob tej priliki. — Zato ni bilo mogoče izpolniti dane obljube.

Deželno učiteljsko društvo za Gorisko-Gradiščansko vabi k zaupnemu shodu vsega učiteljstva ljudskih in meščanskih šol v Gorisko-Gradiščanski pokneženi grofiji, kateri bode dne 21. decembra 1902. ob 3. popoldne v gledališčni dvorani v Gorici.

Dnevni red: 1. Predsednikovo poročilo o učiteljskih prošnjah deželnemu zboru in o novem načrtu zakona radi zboljšanja učit.

gmotnega stanja. 2. Debate in resolucije o novem načrtu zakona.

K temu zborovanju so najuljudnejše vabljeni vsi p. n. gg. deželni poslanci.

V Gorici, dne 18. decembra 1902.

Fr. Bajt, m. p.,
predsednik.

Deželni zbor je sklican na ponedeljek dne 22. t. m. ob 5. uri pop. Dnevni red obsega 44 točk; izmed teh omenjamo le važnejše: proračun dež. zaklada za l. 1903; prošnje visokošolcev za podelitev stipendijev; načrt zakona o razdelitvi lokalne občine Lokavec; poročilo za povišanje vladnega prispevka k posojilom za obnovo vinogradov; poročilo o predlogu posl. Štreklja za obnovo vinogradov; prošnja kanalskega cestnega odbora za razreditev ceste od Grgarja proti Batam; sadjarsko društvo tolminsko za imenovanje potovalnega učitelja; podporno društvo v Gorici za uboge dijake; kat. pol. društvo v Bovcu; podpora za vodnjake davčni občini Pečine; cestni odbor v Podgori za ureditev hudournikov; Jos. Kovacic iz Jdrije pri Bači za obrambena dela; podpora za škodo po požaru županstvu v Srpencu; županstvo Bovec (podpora za most Jablanec-Bovec); Ant. Pečenko in Fr. Mrevlje v Brjah za zgradbo vodnjakov.

Za krošnjarje. — V prilog krošnjarjem se je potegnil v državnem zboru tudi naš poslanec Osk. Gabršček, in sicer je stavil tako-le resolucijo: 2 ozirom na to, da je izjavila visoka vlada, da privoli, da se sprejmejo v izkaz ugodnoščenih krajev: bovski okraj in občina Trnovo v političnem okraju tolminskem, se pozivlje ista visoka vlada, da se prizna enaka prednost tudi občini Livek istega političnega okraja. Resolucija je bila sprejeta.

Važna interpelacija v zadevi oddaje užitnine v naših deželah. — Posl. Spincič je stavil v zbornici poslancev važno interpelacijo, iz katere posnemamo to-le: V Primorju se dogajajo čudne in neverjetne stvari v vseh panogah uprave in tako tudi glede užitnine. Mestna občina Gorica je pred dvema letoma doklade na užitnino oddala nekemu Carlo Poma, italij. državljanu, ki je bil med tem odlikovan redom „Corona d'Italia“, in mu imajo ostati do konca leta 1903. Istemu Carlo Poma je deželni odbor gorisko-gradiščanski oddal nezavisno deželno takso na pivo za l. 1902 in mu jo, kakor se čuje, odda tudi za bodočnost. Istemu Carlo Poma je oddalo doklade na užitnino več drugih občin poknežene grofije gorisko-gradiščanske, skoro vse v okraju gradiščanskem, med istimi tudi Gradiška sama, in sicer ta poslednja na 10 let. Čudno, da deželni odbor ni anuliral dotičnih pogodb, izlasti one občine gradiščanske. V Pulju je deželni odbor istrski oddal nezavisno deželno takso za vso deželo v zakup petorici možem, ki se —

(Dalje v prilogi.)

Zbišek, vidé, da ni druge pomoči in da jima Henrik iz Kropivnice res ne more dovoliti, da bi se borila, pokliče znova Sanderusa, naj pojasni lotrinškemu vitezu, da se bosta borila še le takrat, ko pride v mesto. De Lorche je razumel Nemčeve besede ter pokimal z glavo v znamenje, da razume, na to je podal roko Zbišku, držal njegovo nekaj časa v svoji in jo trikrat krepko stisnil. To je po takratnem vitežkem običaju pomenilo, da se morata enkrat spoprijeti v dvoboju. Med tem pa sta navidezno složno odjezdila proti tehanovskemu gradu, čegar stolpe je bilo že moči videti na obzorju rudastega neba.

Tjekaj so dospeli še po dnevu, toda predno so utegnili napovedati pri grajskih vratih in je bil spuščen most, je nastala že temna noč. Sprejel jih je in pogostil Zbiškov znanec, Mikolaj iz Dolgega lesa, ki je zapovedoval posadki, med katero je bilo nekoliko plemičev in tri sto jako izurjenih lokostrelcev.

Zbišek je izvedel takoj pri vходу na svojo veliko žalost, da dvora ni v Tehanovem. Knez je bil na čast komturov iz Štite in Jansburga priredil velik lov v Kurpeški puščavi, na katerega je bila odšla ob enem tudi knežinja s svojimi dvornicami.

Izmed znanih žensk je našel Zbišek tukaj le Ofko iz Jerambkova, ki je bila sobarica v gradu. Ta se je zelo razveselila njegovega prihoda, ker od onega časa, odkar se je bil vrnil dvor iz Krakova, je vsakemu, naj si je že hotel poslušati ali ne, pripovedovala o njegovi nezgodi v Lichtensteinem. To pripovedovanje jej je pridobilo velik ugled med mladimi dvornicami, radi tega je bila tudi hvaležna Zbišku, in sedaj si je prizadevala mladeniča potolažiti v njegovi tugi, ki ga je bila prevzela radi tega, ker ni našel Danuške.

»Ne spoznaš je več,« je dejala. »Leta minevajo, na njej pa je jela tudi že obleka pokati, ker je sedaj

dokaj bolj rejena. Ni več taka punčika, kakor je bila nekda,« pa tudi ljubi te povsem drugače nego te je ljubila poprej. Naj jej sedaj kdo le pošepeta na uho besedico: »Zbišek!« pa se takoj zgane, kakor bi jo zbodel s šilom. Takšna je že usoda nas vseh žensk, in zoper to ni pomoči, ker je taka naredba božja. Toda povej mi, ali je zdrav tvoj stric? Zakaj pa on ni dospel semkaj? ... Taka je naša usoda. Ženski, ki je sama, je kaj dolg čas na svetu. Hvala Bogu, da si deva še ni zločila noge, ker se vsaki dan vpenja na stoli in se ozira po cesti... Vsaktera izmed nas potrebuje prijateljstva...

»Jaz tu samo nakrmim konje, na to pa odrinem k njej, navzlic temu, da je že noč,« odvrne Zbišek.

»Stori to, toda vzemi si sprevednika iz gradu, da ne zabloudiš.«

Pri večerji, katero je bil pripravil Mikolaj iz Dolgega lesa za goste, je rekel Zbišek, da pojde takoj za knezom in da tudi prosi za sprevednika. Od potovanja utrujeni Križarji so se vsedli po gostiji k ogromnim ognjiščem, na katerih so gorela debela borova polena, ter so sklenili, ga po počitku še le naslednjega dne odrinejo na lov. Ko gospod de Lorche poizve, za kaj tu gre, najavi takoj, da hoče odriniti z Zbiškom, rekši da bi sicer vtegnil zamuditi lov, katerega pa bi bil vsekakor le rad videl.

Med tem se približa k Zbišku, mu poda desnico ter njegovo zopet trikrat krepko stisne.

III.

Toda še niti sedaj bi med njima ne imelo priti do borbe, kajti Mikolaj iz Dolgega lesa, poizvedevši od Henrika iz Kropivnice, za kaj gre, je vzel od obeh obljubo, da se brez vednosti kneza in komturja ne bosta bojevala, ter njima celo pogrozil, ako ga ne ubogata, da zapre pred njima grajska vrata.

Zbišku je bilo mar za to, da bi čim poprej zagledal Danušo, pa se mu radi tega ni smel postaviti po robu; de Lorche se je sicer kaj rad bil, kadar je bilo treba, vendar pa ni bil krvoločen, torej je brez omahovanja prisegel na svojo viteško čast, da počaka na knezovo dovoljenje boje se, da bi kneza razžalil ako bi ravnal drugače.

Lotrinčan bi bil kaj rad poslušal pesmi o bojnih turnirjih, ker je jako ljubil velike svečanosti, radi tega mu je tuči bilo mnogo na tem, da se je mogel boriti pred vsem dvorom, pred gospemi in dostojanstveniki, ker si je mislil, da se tako dokaj bolj razglasi njegova zmaga in da si na ta način dokaj lažje pridobi zlato ostroge. Pri tem bi bil tudi jako rad spoznal ta kraj in te ljudi, zato mu je bilo to odlašanje jako po godu, zlasti radi tega, ker je Mikolaj iz Dolgega lesa, ki je presedel mnogo let pri Nemcih v sužnosti in že povsem dobro znal njihov jezik, pripovedoval prave čudeže o knežjem lovu na divjo zverino, kakoršne niso poznali v zapadnih krajinah.

O polnoči sta torej odrinila z Zbiškom k Prasnišu; imela sta seboj svoje oboroženo spremstvo in še nekoliko ljudi z bakljami za brambo pred volkovi, ki so se zbirali po zimi v velike tolpe ter so mogli biti nevarni celo večjemu številu bodisi najbolj oboroženih jezdecov. Na tej strani Tehanova ni bilo malo gozdov, kateri so se razprostirali ne daleč za Prasnišem celo tje v ogromno kurpijsko puščavo, družje se na dalje nad vshod s pragozdi Polesja in Litve. Pred nedavnim so dohajali skozi te gozde na Mazoveško divji Litvini, ki so leta 1337. pridrli pod Tehanov ter mesto razdrli. De Lorche je poslušal z največjo radovednostjo, kaj je pripovedal o tem stari sprevednik Matija iz Turoboja, kajti silno si je bil želel videti Litvince, katere je, nalik drugim vitezom na zapadu, smatral za Saracene.

izdajajo kakor zveza gostilničarjev (Federazione degli osti) in se podpisujejo kakor „Organizatorična komisija“ (Commissione organizzatrice), in ki, da-si taka zveza zakonito ne obstoji, dobivajo v zakup nezavisno deželno takso za vso deželo.

Ista petorica mož kakor namisljena zveza gostilničarjev spreminja stvar, glede okraja Volosko tako, da letnih 8000 kron na račun nezavisne deželne takse v tem okraju dajejo dru. Felice Bennatiju odvetniku, zastopniku V. kurije in predsedniku istrskega polit. društva, a ta jih izroča dru. Eltore Costantiniju, odvetniku v Voloskem, kakor — lastniku lista „Prava Naša Sloga“ za vzdrževanje, v obče za politične namene gospodovalne italijanske stranke. Vse to se dogaja ob vednosti in sporazumljenju istrskega deželnega odbora in deželnega glavarja. Sedaj pa se čuje, da istrski deželni odbor odda oni petorici mož tudi vse deželne doklade na užitnino.

Na podlagi rečenega stavljajo podpisani do njeg. ekscelence gospoda ministerskega predsednika kakor voditelja ministerstva za notranje stvari in do njeg. ekscelence gosp. finančnega ministra vprašanje:

Ste-li ekscelenci pripravljeni odrediti a) da bo prepovedano vsako oddajanje plujim državljanom užitnine in tozadevnih doklad ter nezavisne deželne takse na pivo v primorskih pokrajinah ter da se tozadevne pogodbe, kjer že obstoje, uničijo? b) da se bo — tam, kjer ni taci družb, užitnina oddajala domačim državljanom, ki ponujajo največ in ki dajajo dovolj garancije za spolnjevanje prevzetih obvez, in da se temu dosledno vse pogodbe, ki ne odgovarjajo temu, razveljavijo?

Ali sti ekscelenci pripravljeni, porabiti ves svoj vpliv in vso svojo moč v to, da se bo v stvareh doklad na užitnino in nezavisne deželne takse na pivo tudi od strani deželnih in občinskih oblasti postopalo pošteno in nepristransko, v javno blaginjo, na korist dežel in občin oziroma davkoplačevalcev, ki so itak že preobremenjeni po tem in onem?

Pripomba. Dež. odbor goriski je oddal pobiranje užitnine na pivo za prihodno leto zopet Pomi.

Vogerska grajščina. — Zadnje smo poročali, da je kupil vogersko posestvo Naglos iz Krmina. Ker so nastale v gospodarstvu grofa Coroninija vsled nakupa kanalske grajščine druge dispozicije, mu je bilo na tem, da se znebi čim prej posestva na Vogerskem, katero se je imelo že tako parcelirati ter prodati kmetom-kolonom in glavniemu najemniku g. R. Koj ko so zvedeli klerikalci, da misli grof prodati omenjeno posestvo, so jeli migati in gibati, kako si nabavijo denar, da dobijo isto v svoje roke; potem je imelo preiti, kakor se sploh sodi in govori, v roke jezuitov. Vogersko je jako diven kraj v lepi Vipavski dolini v bližini glavne ceste, blizu železniske postaje, koder bo tekla tudi nova behnjska železnica, in

tako lepo v strani leži to Vogersko, tako prikladno za kak samostan. Grajščina bi se dala malce predelati, malce bi bilo treba prizidati, in tako bi se prebivalo naravnost divno na vogerskih hribskih, odkoder bi se širil vpliv na obe strani Vipavske doline, kajti posestvo ima za to najugodnejšo lego. Na čelu tega gibanja je stal vogerski župnik Berlot. Ta gospod je videti drugače precej okoren in nikdo bi mu ne prisodil one premetenosti, s katero je vodil akcijo za nabavo tega posestva. Kaj mar njemu glavni najemnik, ki prebiva tam še dolgo vrsto let ter je postal kmetom v gospodarstvem oziru pravi dobrotnik, stran z njim, to je bila parola, kmetje pa naj si porazdelijo potem zemljo. Župnik se je delal tako velikanskega prijatelja kmetov in v „hotelu“ „Central“ na Vogerskem so kovali klep na klep, kako osrečiti kmete. Ti seveda so se zibali v najlepših upih ter verjeli vse župniku. V resnici pa so hoteli klerikalci kmete le opehariti. Glavnega najemnika bi bili spravili stran, kmete bi bili pa obdržali v odvisnosti, katera bi jih bila pekla, in to toliko bolj, ker je znano, da se jim je v grofovem gospodarstvu godilo dobro. In že toliko huje bi bilo, ako bi bili prišli v odvisnost — jezuitov.... Ves klerikalni aparat je gibal, vse je bilo na nogah. Župnik Berlot, dr. Gregorčič, notar Terkuč, „Centrifuga“, „Mont“, dr. Zlindra v Ljubljani je baje preskrbel nekaj tisočakov, prost Faidutti je jako goreče posegal v to zadevo, in na zadnje so se obračali še do škofa.

Ko so imeli denar, so bili tako gotovi svoje reči, da se je peljala „komisija“ na Vogersko ter so v grajščini izpregli in djali konje v hlev, ne da bi bili vprašali dovoljenja, in tako so bili gotovi, da je župnik Grča pridigal v cerkvi „smo kupili posestvo na Vogerskem, pridite tisti, ki hočete kupiti kaj hoste proti Šempasu“ — ali ves načrt je splaval po vodi, kajti vsa reč je prišla v druge roke, in potem teh se izvrši parceliranje in prodaja tako, kakor je bilo prvotno določeno. Kmetje so bili nahujskani, celo žugali so, seveda, ker so jim posvečeni gospodje lagali, da gre v njihovo korist, ali upamo, da spregledajo, in da bodo še blagoslovili spomin onih mož, ki so preprečili, da niso prišli pod klerikalni ali celo jezuitski jarem, v katerem bi ne bili koloni, marveč pravi pravcati sužnji. Kako so bili nahujskani, nam sprčuje njihova govorica: Najemnik R. (komur se imajo marsikaj zahvaliti v gospodarstvu) naj gre „fulminante“ prodajat, njegova mlada gospa naj gre v Aleksandrijo k Turkom, učitelj (na tega imajo klerikalci tudi piko) naj gre beratit, njegova žena pa služiti. Ali ni to imenitno? Prava španska naselbina se je obetala na Vogerskem, ali vsa akcija klerikalcev se je korenito izjalovila, kar je v interesu ljudstva le dobrega pomena. To sprevidi tudi kmet, ki bo še vesel, da mu ni zanesla burja na Vogersko zvitega jezuitskega klobuka! — Vse to pa tudi kaže v jasni

luči, kako opravičen je naš boj proti klerikalni bandi, in kako gre naš boj res le za blagor ljudstva!

Kaj pa to pomeni? — Pisejo nam iz Ajdovščine: Vodstvo Vipavske železnice je razposiljalo te dni raznim družinam in posameznikom neke samonemske pole s prošnjo milodarov za napravo božičnega drevesca otrokom železniskih „uslužbencev“. — Naprava božičnega drevesca je res lepa navada, in nikdo ne more šteti v zlo, ako se tudi železniski otroci z istim razvesele. Ali da se pod krinko tako blagega namena tukajšnje prepohlevno ljudstvo poleg drugega še s takim oficijelnim beračenjem narodno izziva, je pa že malo preveč. Vsak količjak zaveden narodnjak mora najodločneje protestirati proti takemu početju; kaj se, da bi kaj dal!

Iz Bovec nam pišejo 18. t. m.: Bovško starasinstvo v seji dne 17. decembra 1902. soglasno ponovno izraza gospodu dr. Arturju Baranickemu, občinskemu zdravniku v Bovecu, svoje priznanje, zaupanje in zahvalo za neumorno in požrtvovalno delovanje na medicinskem polju ter izraza željo, da bi deloval še mnogo let v blagor našega ljudstva.

Drugi sklep starasinstva pa je naperjen proti tamkajšnjemu sodniku g. dr. Ahazhizu; sklenilo se je soglasno, odposlati prošnjo na visjo sodnijo za premestitev g. sodnika.

Po tleh pljuvati je strogo prepovedano. — Po vseh gostilnah sežanskega okraja morajo biti nabite na očitnih krajih tablice s takim napisom. Tako je zapovedala visja oblast. Seveda morajo imeti po vseh gostilnah tudi pljuvalnike. — Ta naredba je zbudila nekoliko začudenja, no prebivalstvo je kmalu spoznalo, da je jako pametna in celo potrebna. — V Italiji imajo že dolgo tako odredbo. Po vseh gostilnah, kavarnah in sploh javnih prostorih imajo nabite napise, da bo kaznovan tisti, ki bi pljuval na tla in ne v pljuvalnik. V Avstriji smo s pametnimi naredbami in zakoni vedno zadnji, no in v naši deželi je storilo okrajno glavarstvo sežansko prvo tak vse hvale vreden korak.

Zakaj je to pametno in potrebno? Omikan človek ne pljuva po tleh ne v svojem stanovanju, ne v stanovanju drugih ljudi, pa tudi ne v javnih lokalih. Čut za čistoto nam to nalaga. Po železnicaх so že dolgo časa povsod nabite tablice, ki prosijo, naj se na tla ne pljuje. — Ali ni samo ljubezen do čistote, ki to nalaga, marveč skrb za naše najvišje zemeljsko dobro, za naše — zdravje.

Najbolj razširjena in tudi nevarna bolezen je pač — jebca, tuberkuloza. Kdo je ne pozna, koga ni zadela bodisi v rodbini ali sorodstvu? In danes je znanstveno dognano, da je to jako nalezljiva bolezen, in sicer se okuži največ ljudi z vdihanjem tuberkuloznih bacilov. Jeličen človek bljuje znano grdo materijo, v kateri je na milijone bacilov. Ako se taki pljunci posuše, se razpršijo in bacili splavajo prosti v zrak.

Z zrakom jih ljudje vdihavajo, in ako se telesna dispozicija prilega, se človek okuži in po njem je. Bojimo se, da je dolgo ne iznajdejo sredstva proti tej pošasti! — Zato je le odobravati korak okrajnega glavarstva sežanskega! Povsod po tem zgledu.

Carlo Favetti. — Kakor smo poročali, so bili sklenili naši goriski mestni očetje soglasno, da se vzida v občinski dvorani spominska plošča Carlu Favettiju, znanemu „patrijotu“ z tistih časov, ko so še pri belem dnevu sanjarili o „irredenti“, ali politična oblast je prepovedala tako vzidanje.

V Podgori imajo neko „Marijino družbo“, katero je ustanovil tamkajšnji vikar, tisti, ki tako svinjsko govori v cerkvi. Družbi je namen, kakor vsem takim družbam, dekleta versko fanatizovati ter jih vezati na črni plašč, o kakem delovanju v narodnem duhu, katero je v Podgori neobhodno potrebno, pa ni ne duha ne sluha. V nedeljo so igrali „Lurdsko pastarico“ in v nedeljo jo bodo zopet. Naša dva farovska lista hvalita družbo, čemur se ne čudimo, ali čudimo se, da stoji v tej družbi tudi učitelj g. J., ki jih uči poti. Kako se strinja to z ugledom učitelja? Da je g. čna učiteljica Urbančičeva z dušo in telesom „Marijina hči“, temu se pa ne čudimo, marveč čudili bi se, ako bi ne bila.

Srečna Podgora, kjer delujejo tako vzajemno-složno „obmejni“ duhovnik z učiteljstvom vred, seveda „za ljudstvo“!

S Koroškega poročajo, da se širi po Bistrici, Pulst, in okolici, kjer se je pripetil znani zločin, da je kaplan vili strupa svojem župniku v masno vino, ta-le govorica: Da je kaplan baje vzel župniku 1000 gld., in mu dal zjutraj pri sv. masi strup v vino. Ko je župnik pil, je padel v omedlevice. Ko so pa vse preiskali in pregledali, so našli, da manjka 4000 gld. cerkvenih denarjev, in govorica spravlja z zvezo s tem g. župnika. Koliko je na tem resnice, se že pokaže — mi beležimo to le kot razširjeno govorico na Koroškem.

V Šempasu imajo občinske volitve. Včeraj je volil tretji razred. Zmagala je z veliko večino — narodno-napredna stranka. Danes volita drugi in prvi razred. Grčeva trdnjava pada!

V Bovec se bode vršil dne 28. t. m. točno ob 3. pop. v ljudski soli 3. shod za ustanovitev „Centralne zadruge Tolminskih mlekaric“. M. Ivančič.

Razpisana prebenda. — Ena izpraznjena prebenda ustanovitve za plemenite gospe poknežene grofovine goriske in gradiske razpisuje dež. odbor z opazko, da imajo prošilke podati svoje dotične vloge v šestih tednih podpisnemu odboru: V ta namen naj dokažejo: 1. da imajo najmanj 18 let, 2. da so uboge, 3. vrsto njihovega plemstva in ali spadajo med plemenite rodbine tukajšnje grofovine, 4. da so lepega zadržanja, 5. stan in premoženje njihovih staršev, pa kake zasluge imajo oni za državo, 6. število

Saj je bil dospel v to krajino na križarsko vojno, da dobi tukaj slavo in rešenje svoje duše; pri tem pa si je še mislil, da mu borba z Mazurji, kot z na pol divjim narodom, pridobi še popolni odpustek. Toda sedaj ni prav verjel svojim očem, ko je prišel v ta kraj ter zagledal cerkve po vseh mestih, križe na stolpih, duhovnike in viteze s svetimi znamenji na svojem orožju in narod, sicer bujen, zdražljiv in pripravljen na prepir in boj, toda krščanski in nikakor ne bolj ropazeln nego so bili Nemci, med katerimi je potoval mladi vitez. Ko pa so mu povedali, da ta narod že cela stoletja spoznava Kristusa, sam ni vedel, kaj si ima misliti o Križarjih; ko pa je še poizvedel, da je že pokojna krakovska kraljica dala krstiti Litvine, pa sta bila njegovo začudenje in njegova tuga še dokaj večja.

Jel je torej izpraševati Matijca iz Turoboja, ali se nemara v gozdih, skozi katere potujejo, ne nahajajo zmaji, katerim morajo žrtovati ljudi, zlasti nedolžne deklice, in s katerimi bi se nogel bojevati. Toda Matijčev odgovor v tem oziroma ga je popolnoma razočaral.

»V gozdu se nahaja različna divja zverina, kakor: volkovi, bivoli, bobri, medvedje, s katerim ima človek dovolj opraviti,« odvrne Mazur. »Nemara so na močvirjih tudi nečisti duhovi, toda o zmajih še nisem slišal, kajti ako bi bili, bi jim mi gotovo ne dajali svojih devic, marveč bi odrinili trumoma nad nje. Da, ako bi taki bili tukaj, že davno bi tukajšnji bivalci nosili iz njihove kože pasove na sebi.«

Kakšni so ti ljudje; ali se človek ne more boriti z njimi? vpraša de Lorche.

»Boriti se že more, toda to nikakor ni zdravo,« odvrne Matija; »končno pa tudi vitezu ni prilično, boriti se z njimi, ker so to sami kmetje.«

»Švicarji so tudi kmetje. Ali pa ti spoznavajo Kristusa?«

»Drugovercev niti ni v Mazoviji, ker so to le naši in knezovi ljudje. Nekoliko poprej ste videli lokostrelce v gradu. To so sami Kurpijci, kajti boljših strelcev ni na svetu.«

»Angleži in Škotje, katere sem videl na burgundskem dvoru...«

»Videl sem jih v Marburgu,« mu poseže v besedo Mazur. »Tó so kaj krepki ljudje, toda ne daj Bog, da bi se srečali s Kurpijci. Med njimi sedemletni deček doslej ne dobi jesti, dokler ne vstreli šiške raz vrh smreke.«

»O čem se razgovarjata?« vpraša nakrat Zbišek, ko mu doleti na ušesa beseda »Kurpijci.«

»O kurpijskih in angleških lokostrelcih. Ta vitez trdi, da angleški, zlasti še škotski strelci, nadkriljujejo vse druge.«

»Videl sem jih tudi jaz pod Vilno. Dà, dà! Čul sem žvižgati njih pušice mimo ušes. Bili so ondi tudi tak vitezi, kateri so govorili, da nas brez soli pojedó, ko so pa poskusili to enkrat, dvakrat, so izgubili popolnoma slast do jedí.«

Matija se nasmeje ter ponovi gospodu de Lorche Zbiškove besede.

»O tem so že govorili na raznih dvorih,« odvrne Lotrinčan, ter hvalil hlabrost vaših viteзов, »toda zamerili so jim to, da so branili pagane proti križu.«

»Mi smo branili narod, ki se je hotel dati krstiti, zoper napade in krivice. Nemci jih hoté ohraniti v paganstvu, samo da imajo vzrok za vojno.«

»Bog naj to sodi,« reče de Lorche.

»Nemara se to v kratkem razsodi,« odvrne Matija iz Turoboja.

Toda Lotrinčan, ki je slišal, da je bil Zbišek pod Vilno, je jel izpraševati po Matijcu o ondodnih bojih in viteških dvobojih, o katerih je šel glas široko po svetu. Zlasti oni dvojoj, v katerem so se borili štirje poljski in štirje francoski vitezi, je zelo podžigal domišljijo zapadnih bojnikov.

Sedaj je jel de Lorche že z večjim spoštovanjem zreti na Zbiška, kot na človeka, ki se je udeležil tako slavnih bojev, ter se radoval v svojem srcu, da to ni kak vsakdanji vitez, s katerim se hoče boriti.

Potovala sta torej v navidezni slogi dalje, skazujé drug drugemu usluge in goste se z vinom, katerega je imel de Lorche precejšnjo zalogo na vozovih.

Vendar ko je iz razgovora med njim in Matijcem iz Turoboja prišlo na beli dan, da Ulryka de Elner ni gospodičina, marveč že štiridesetletna, omožena ženska, ki ima že šest otrok, se je še tem bolj razburila Zbiškova duša radi tega, da si ta tujec ni le drznil primerjati, »babo,« z Danušo, marveč še celo prvenstvo iskati pred njo. Domislil si je tudi, da ta človek nemara ni pri zdravi pameti in da bi bilo zanj mnogo bolje, ako bi sedel kje v temni sobi nego da potuje po svetu; ta misel je zabranjevala v njem izbruh nagle jeze.

»Ali si ne domišljujete sami,« je rekel Matijcu, »da mu je zmešal hudi duh možgane? Morda mu sedi ta duh v glavi, kakor črv v orehu, ter hoče po noči napasti katerega nas? Treba je vsekakor, da smo oprezni.«

Matija iz Turoboja mu jame na te besede nasprotovati, vendar pa je z nekim nemirom ogledoval Lotrinčana ter rekel naposled:

»Časih se dogodi, da v jednom obsedenem tiči po sto in še po več hudobnih duhov, in ker jim je tesno,

sester, ali uživa vže katera izmed njih ali pro-silka sama kako prebendo ali drugo pomoč.

Koliko stane krstni list? — Neki delavec, naš domačin, nam piše iz Bosne, da je pisal pred dvema letoma domov po krstni list. G. nunc mu ga je poslal po poštne-m povzetju za 7 kron. Sedaj pa je dobil neki so-dru-g omenjenega delavca od doma iz Štajer-ske svoj krstni list, ali njemu ni bilo treba plačati več nego 2 K 20 v. Delavec vpraša na to: Ali ni povsod eden bog? Ali se je kup krstnih listov v teku dveh let tak- zni-žal? ... Daj, ali imaš ali nimaš, jaz ho-čem imeti, to je geslo pri nekaterih.

S Cerkijanskega nam piše priprost kmetič, koliko trpi ravenska občina radi laži zeganega jezika, ki vedno miga in miga, ali tako poredkoma govori resnico. V cekvi ču-jejo ljudje, da je velik greh lagati in obre-kovati ali govorilo se je celo o neki osebi, da ni bila že 5 let pri spovedi, čeprav vsa-koletni velikonočni listek drugače sprituje. Zgledi, zgledi, ne pa besede in laži! Pote- pa se čudijo, ako kmet noče verjeti — lažnivcu!

Bralno in pevsko društvo Hrje-Bi-henberg vabi svoje gg. člane k rednemu običnemu zboru, kateri se bode vršil v torek dne 23. t. m. ob 6. uri zvečer.

Za božičnico otroškega vrta v Pevmi pri mostu so po gospici vrtnarici F. Stantič darovali sledeči: gg. Humar Ivan, kurat 5 K; Pintar Ant. 6 K; Princič Edv., naduč. 1 K; Kersnik Leop., učiteljica 2 K; Figl Ant. 6 K; Princič Karol 1 K; Primožič Jožef 2 K; Drufovka And. 1 K; Pavlin Ivan 1 K; Klanjšček Jožef st. 114 2 K; Figl Jožef st. 170 1 K; Klanjšček Ant. 2 K; Klanjšček Jožef, starešina 2 K; Mikuluž Ivan 1 K; Figl Karol 1 K; Mikuluž Angel 4 K; Brezigar Mih. 1 K; Komavli Vincenc 1 K; Mikuluš Franc 2 K; Fogar Alojzij 10 K; Sfiligoj Josip 2 K; Kodrmac Ant. 2 K; Mikuluš Jakob 2 K; Komeanc Ant. 2 K; Hlede Te-rezija 60 vin.

Radodarnim domoljubom Bog stotero povrni!

Božičnica bode v torek ob 3. uri po-poldne. Komur ugaja iznenadenje naše ubožne dece pri obdarovanju, je uljudno vabljen. Ženska podružnica sv. Cirila in Me-toda v Gorici.

Utonil je bržčas Ludovik Schwagerl, uradnik v svilarni v Zdravščini. V nedeljo je šel v Trstu s tremi prijatelji v čolnu po morju, in potem ni o njih nobenega sledu. Ker je bilo vetrovno, so bržčas ponesrečili vsi štirje. Ta Schwagerl se je hotel pred leti ustreliti, pa se ni bil zadel dobro.

Droblj. — Iz Červinjana poročajo o požaru, ki je uničil hišo nekega Jak. Lavi-sonija, mobilije, orodje itd., tako da znaša škoda okoli 11.000 K. Pogorelec je bil za-varovan. — Tistega cigana, ki je bil na sumu, da bi bil provzročil smrt svojega strica, ki so ga potegnili iz Soče, so izpustili iz za-pora, ker se mu ne da nič dokazati. — Iz

Švice so pripeljali v Gorico v zapore nekega 24-letnega J. S., ki je s tatvinami v Trzinu pri Debiasi & Comp. v zvezi.

Gospa Škrinjarjova, znana tržaska rodoljubkinja in voditeljica zavoda sv. Niko-laja, si je pri padcu po stopnicah zlomila nogo. Zdravnik z zdravn. postaje jej je po-delil prvo pomoč. Želimo da skoro okreva.

Central-Bobbin šivalni stroj je med šivalnimi stroji na najboljšem glasu in dela srečo v hiši, ker so gospodinje z njim zado-voljne. Prodaja v Gorici take stroje naša do-mača tržadka Ssunig & Dekleva.

Odlikovanje. — Družba Singer za si-valne stroje, svetovnoznana in odlikovana v vseh državah, je dobila na obrtni in kme-tijski razstavi v Tešnu poleg častne diplome tudi državno nagrado in srebrno svetinjo. To odlikovanje priča o sposobnosti imenovane tržadke in o popolnosti njenih izdelkov, ki so povsod kot taki priznani.

40.000 kron, je glavni dobiček loterije dunajskega umetnega društva. Opozarjamo p. n. čitatelje, da bode srečkanje nepreklicno dne 15. januarja 1903.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — (Dalje.) Biankini se je bavil z vprašanjem o odpovedi trgovinskih pogodb. Laški minister Prinetti je rekel, da se v bodoči pogodbi z Avstro-Ogersko ne bode moglo zapreti laskim vinom avstro-ogerskega tržišča. Vinska klavzula je unicila dalmatinsk vinorejce, zato mora proti temu protestovati. Obžalovanja je vredno, da naša vlada še ni opozorila laske vlade, da je ob-novitve vinske klavzule nemogoča, čeprav jej je znana škoda, katero nam dela ta klavzula in čeprav se je zbornica izrekla za odpravo. Mi pričakujemo, da se klavzula ne obnovi in ne podaljša ter da se 31. t. m. odpove trgov. pogodba z Italijo, izjavlja laški minister Prinetti, da ni dobil še nikakega sporočila o odpovedi trgov. pogodbe z našo državo. Zato zahteva, da pove vlada, kaj misli pravzaprav storiti v tem pogledu. Zahteval je nujno od-govora na dotične interpelacije. Po vladni predlogi za spremembo zakona glede razpe-čavanja soli za živino po znižanih cenah je znižana ta cena od 10 na 6 kron za me-terski stot. Zakon ima stopiti v veljavo s 1. jan. 1903. Predloga je bila po prvem čitanju izročena gospodarskemu odseku. Posl. Malik je interpeliral vlado, naj vinsko klavzulo od-pove do 31. decembra t. l. in naj carine pri sklepanju novih pogodb ne določi izpod 20 gld. v zlatu. — Zbornica je sprejela zakon-ski načrt o krošnjerstvu tudi v tretjem čit-anju. Na to so razpravljali o § 12. zak. na-črta o trgovini na termine, kateri je bila go-sposka zbornica spreminila ter ga vrnila zbornici poslancev. Posl. Iro je govoril proti spremembi, kak. načelnik Högel pa za spre-membo. Posl. Schrott in Schraff sta opo-zarjala na vznemirjenje, ki je nastalo med domačimi vinogradniki vsled izjave laskega

ministra Prinettija, da ostane vinska klavzula še nadalje v veljavi, ter sta zahtevala, naj vlada poda pomirljivo izjavo, kako je s to stvarjo. Wohlmeyer (kršč. socialist) je in-terpeliral, zakaj prideta v gosp. zborniko Dreher in Nothnagel. Prvi da je poznat le radi iz-koriščanja gostilničarjev in konkurence, drugi pa v pobijanju antisemitizma. Min. pred-sednik pa je rekel, da je Nothnagel dika znanosti, Dreher pa odličen industrijalec. Nadalje je povedal min. predsednik, da sta obe vladi do malo točk že sklenili novi ca-rinski tarif in carinarsko trg. zvezo. Kar se tiče carine na vino, je zagotavljal min. pred-sednik popolno varstvo interesov, ki priha-jajo tu v postev. Potem so nadaljevali raz-pravo o predlogi glede trgovine na termine. — Min. predsednik je odgovarjal na inter-pelacije o aferi Wallburg. Ko je zbornica resila razpravo o nujnih predlogih glede bede, je naznanil zbornični predsednik konec za-sedanja.

Vojni minister Krieghammer je podal ostavko, ki je tudi sprejeta. Naslednik mu bo bržčas fml. Pittreich.

Nemški poslanci iz Češke so skle-nili, da češke zahteve meritorno odklanjajo, da so pa pripravljeni udeležiti se spravnih pogajanj.

Proračun mestnega vodovoda v Ljub-ljani za leto 1903. izkazuje čistega dobička 27.389 K 86 v, kateri znesek je v dobro seveda občini.

Operni pevec, Slovenec Naval-Po-gačnik nastopi prihodnje leto engagement na operi v Parizu. Dokival bo 90.000 frankov letne plače.

Izumiranje Eskimov. — Znani po-larni obiskovalec Peary je izračunal, da že čez 25 let izgine zadnji Eskimo. Dočim je stelo to plemu na skrajnem severu pred 20 leti se 30.000 glav, jih je dandanes komaj polovica. V Alaski, kjer so prvi odkritelji še našli 3000 Eskimov, jih je dandanes le še 500. Vzrok izumiranja je dvojen: mešanje Eskimov s tujci, ki so se naselili med njimi, posebno v Alaski z iskalci zlata. Nadalje pa prodirajo k njim ribji lovci z južnih krajev ter pobijajo kite in morske pse, ki so edini vir za obstoj Eskimom.

Proti Venezueli. — Akciji proti Ve-nezueli se je pridružila tudi Italija, tako da ima sedaj tri sovražnike na vratu. Baje se trudi, da bi spravili predsednika Castro do tega, da bi odnehal. Zj. države hočejo ne-kako posredovati. Voj. škodnine, katero ima plačati Venezuela, naj postati uso-depolne za to državo.

Razne vesti. — Glasbenik baron Zois v Gradcu je izginil. Morda se je usmrtil, ker je živel v slabih gmočnih razmerah. — Srbsko banko v Kotoru v Dalmaciji so zaprli. — Blizu Barcelone v Španiji se je udrila zemlja kake štiri kvadratne kilometre v obsegu. Več hiš je izginilo v odprtini. — Iz Arada poro-čajo o silnem mrazu 22 stopinj pod ničlo. Zmrznilo je 12 ciganov. — Pri obravnavi radi sleparij v vavilski posojilnici v Pragi bo zaslišanih okoli 1000 prič. — Državnega zaklada burške republike Kräger ni bil vzel s seboj v polnem znesku, marveč so bili Buri baje zakopali v notranjosti Transvala 300.000 funtov sterlingov. — Porotniki v Lvovu so bili obsodili pred kratkim kmeta Kokotko v smrt na vislicah, ali pri novi obravnavi je bil Kokotko popolnoma oproščen.

Književnost.

Knjižnica za mladino. — 27. in 28. knjiga, 1. izdeta skupno v eni sami trdno vezani knjigi, je nekoliko zakasnela. Izide šele januarja.

Slovenska knjižnica. — Naročnikom naznanjamo, da izide šele prve dni posta debela knjiga v obliki „Quo Vadis?“ na pri-bližno 500 stranicah in finem papirju. Ho-čemo namreč, da dobé gg. naročniki cel Sienkiewicz roman le v dveh debelih knjigah, dasi bo obsegal precej nad 1000 strani. To bo najlepša knjiga, kar so jih dobili naroč-niki v roke.

Talija. — Naznanjamo, da so doslej tiskane le štiri igre. Mislili smo, da nam bo mogoče do Božica izdati več iger, no prišel je vmes obsirnejši tisk Kažipota za Ljubljano, da smo morali tisk Talije od-ložiti. Toliko onim, ki že poprašujejo po tej novi zbirki naše bogate zaloge.

Ilustrovani narodni koledar za leto 1903. — V tiskarni Drag. Hebarja v Celju je izšel, kakor vsako leto, ilustrovani narodni koledar za leto 1903. Poleg običajnega gradiva je prav zanimiv zabavni del, ki nam opisuje skladatelja dr. Gustava Ivavica (s sliko), pisatelja dr. Fr. Lampeta (s sliko), Ivana Nabergerja (s sliko), Lovra Serajnika (s sliko), novi dež. dvorec v Ljubljani, dalje več pesmi in povestij. Posebno zanimiva je še med drugimi slika našega pesnika-prvaka dr. Franceta Prešerna. Koledar, ki je vsega priporočila vreden, stane elegantno vezan K 1.50, broširan pa 1 krono.

Malí vitez pan Volodijevski. Zgodovinski roman, spisal H. Sienkiewicz. Po poljskem izvirniku poslovenil Podravske. I. zvezek. V tiskarni Kleinmayerjevi v Ljubljani je začel izhajati ta znameniti roman v zvezkih, ki stanejo po 40 v. Važnejši momenti romana so naslikani.

pa radi iščejo stanovanja v drugih ljudeh. Najhujši je oni zlodeji, katerega pošlje baba.

Na to se obrne nakrat k vitezu ter reče: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

»Tudi jaz ga hvalim!« reče z nekakim začudenjem de Lorch.

Sedaj se Matija iz Turoboja pomiri popolnoma.

»Nu, vidite, reče. Ako bi tičal v njem hudi duh, takoj bi vskipel ali ga nemara celo vrgel na tla, ker sem ga pozval iznenadoma. Zamoremo mirno iti dalje.«

In tako so šli mirno dalje. Iz Tehar-va v Prasniš ni bilo predaleč in jezdec na konju je vrgel v dveh urah prekoračiti to pot.

Toda potovali so dokaj bolj počasi, ker je bila noč in ker je v gozdu ležal debel sneg, torej, čeprav so bili odšli o polnoči, so dospeli vendar komaj do svita do lovskega knežjega dvora, ki je ležal na robu gozda za Prasnišem. Dvor je stal ondi v puščavi, dolga, nizka lesena stavba z železno ograjo na oknih, ki so imela okrogle šipe. Pred vratmi je bilo videti vodnjak in dve kolibi za konje, a okrog dvora je bilo vse polno šotorov iz zelenih vej in živalskih kož. V oblačnem jutru so se lesketali pred šotori ognji in okrog njih so stali gonjači, ogrnjeni s kožuhi iz lisicjih, volčjih ali medvedjih kož.

Gospodu de Lorch se je zdelo, da vidi divjo zverino na zadnjih nogah stati okrog ognja, kajti večina teh ljudij je imela na glavah kučme, narejene iz živalskih glav. Nekateri so se opirali ob sulice, drugi ob loke, nekateri so spletači iz močnega konoplja mreže, drugi so obračali nad žrjavico velike kose divjačine, očitno pripravljeno za zajutrek. Blesk plamena je padal na sneg, osvetljujoči ob enem te čudne postave, zaslonjene nekoliko z dimom ognjišč in s soparo, ki se je dvigala iz pečenega mesa. Za

njimi so bila videti v tem blesku ogromna debela smrek in daljše skupine ljudij, katerim se je lotrinski vitez, zlasti radi tega, ker jih je bilo toliko in ker še on ni videl takih lovske priprave, zelo čudil.

»Vaši knezi,« je dejal, »gredo na lov kakor na nekak bojni pohod.«

»Kakor vidite,« mu odvrne Matija iz Turoboja, »ni malo tu niti lovskega orožja, niti ljudij. To so knežji gonjači, pa so tudi drugi, ki so prišli semkaj radi barantije.«

»Kaj naj počnemo?« vpraša Zbišek. »V dvoru še spé.«

»Počakamo, da se zbude,« mu odvrne Matija. »Po vratih vendar nočemo razbijati in zbuditi kneza.«

Po teh besedah gredo k ognju, poleg katerega jim Kurpijci razprostró zubrove in medvedje kože ter jih pogoste z mesom, iz katerega se je še kadilo. Ko so čuli tujo govorico, so ljudje takoj pritekli skupaj, hoté si ogledati »Nemce.« Zbiškovi ljudje so raztrosili takoj novico, da je tu jeden vitez, ki je došel celo izza morja, in nakrat je postalo okrog njega takoj tesno, da je moral uporabiti gospod iz Turoboja vso svojo veljavo, da je ubranil tujca pred preveliko ra-dovednostjo. De Lorch je zapazil v tolpi gonjačev tudi ženske, takisto ogrnene z živalskimi kožami, toda rdeče kakor jabelka in nenavadno lepe. Zato je vprašal, ali se tudi one vdeležijo lova.

Matija iz Turoboja mu pojasni, da one ne pri-padajo loveki družini, marveč da prihajajo skupno z gonjači le iz radovednosti, kakor se sploh hodi na sejme, in da ondi kupujejo meščansko blago, ali pa prodajajo svojo gozdno robo. In tako je tudi bilo v resnici. Oni knežji dvor je bil nekako ognjišče, okrog katerega sta se zbirala celo za knezove odsotnosti dva življa: meščanski in gozdni. Kurpijci niso radi odhajali

iz svoje puščave, niso se počutili dobro brez navadnega šuma dreves nad svojo glavo.

Prasnišanje so torej dovažali semkaj v to lesno samoto svoje sloveče pivo, moko smleto v mlinih na veter ali na vodah Vengierke, sci, ki je bila kaj redka v tej puščavi, ter so jo vsi radi kupovali, železo, jer-menje in druge izdelke človeške obrti, pa so to radi zamenjavali za kože, za dragoceno kožuho vino, po-sušene gobe, orehe in razne zdravilne rastline ali jantar, katerega je bilo med Kupijci vedno dovolj. Radi tega je bil okrog knežjega dvora neprestano sejm, zlasti takrat, kadar je bil knez na lovu, ker so tak.at iz radovednosti zahajali semkaj prebivalci iz najgloblje puščave.

De Lorch je poslušal Matijčevo pripovedovanje ogledujé radovedno knezove gonjače, ki so živeli na svežem in zdravem zraku ter se hranili večinoma z mesom; radi tega so se tudi tujci čudili njihovi moči in njihovi krepki rasti. Zbišek, sedé pri ognju, se je oziral neprestano v vrata in v okna dvora ter zmogel komaj tiho sedeti. Samo v enem oknu je bila videti luč; očitno je bilo to okno kuhinje, ker je skozi špranje v oknu prodiral dim.

Ostala okna pa so bila temna ter so se lesketala le od zarje, ki je čimdalje bolj razjasnjevala s snegom zasuto dvorišče in puščavo za dvorom. Pri malih vratih so se prikazali vsaki hip knežji služabniki, ki so z vedri ali vrči v rokah hodili k vodnjaku po vodo. Ti ljudje so na vprašanje, če še vsi spe, odgovarjali, da počiva še ves knežji dvor, ker se je bil vtudil prej-šnjega dne na lovu, da se pa v kuhinji vsekako že kuha zajutrek.

(Dalje pride.)

Pariz 1902: **Originalni Singerjevi šivalni stroji za družinsko rabo**

so najbolj koristni božični darovi.

Jednostavna vporaba! — Velika trpežnost! — Izvršijo mnogo dela! Brezplačen pouk v vseh tehnikah modernega umet-nega vezanja.

Tovarna šivalnih strojev z elektromotorji.

Singer & Co delniško društvo za šivalne stroje.

V Gorici, v Raštelu štev. 9.

Težen 1902.
Srebrna drž. kolajna
(Prva drž. nagrada.)

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK
GORICA.

Moderce
pariše zadnje novosti
kupite najbolj in najceneje pri
J. Zorniku, Goriška ulica 7.
Z ozirom na leto jako kratko
doba moje trgovine, stejem si
za največjo ceno, da sem
stihl dan, zato hlastava pri-
znanja o mojih dobrih, pre-
ciznih in cenih dobrih, pre-
moderih, da se pri meni
in je radi tega v interesu
vsake dame, da se pri meni
po modnih letih 50%
ceneje kakor drugod.

Pozor!

Anton Kuštrig
trgovec
z jedilnim blagom
Gospodsk. ulica št. 23 (v lastni hiši).

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij
vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega
„Luka“ po jako nizkih cenah. — V zalogi se
dobivajo testenine tvrdke Žnidaršič & Valencić
v Ilirski Bistrici; cikorija in zveplenke družbe
sv. Cirila in Metoda ter moke vseh vrst iz
mlinov Jochmann iz Ajdovščine in Majdica
iz Kranja.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo
po pošti od 5 kilogr. naprej.

Razpis službe.

V občini Biljana v Brdih je raz-
pisana tajniška služba z letno plačo
600 kron. Prošnje s pričevali popolne
splosnosti slovenskega jezika je vlo-
žiti pri županstvu do 14. jan. 1903. —
Želi se tudi nekaj znanja nemškega in
italijanskega jezika.

Županstvo v Biljani.
Župan:
Šaligoj.

Josip Volčič •••••
••••• mizarski mojster
v Komnu •••••
priporoča
svoje mizarske izdelke
bodisi priprosto ali fino izdelano
v vsakem stilu.

Evangelij v Vipavi in okoli Vipave.
Zgodovinska črtica na podlagi deloma še neznanih
dokumentov.
Spisal V. A. Schmidt, evangelijski župnik
v Gorici.
(Iz nemškega rokopisa poslovenil I. K.-č.)
(Dalje.)

Proti temu drugemu znamenitemu aktu
protireformacije, ki se je odigral v našem
meslu v Gorici, se niso pokazali Vipavci ni-
kakor ne nezvestne. Tako hitro, kakor so
mislili zgoraj, ni šla ta reč. Na vsak način
se je zdelo, da so, če tudi volijo med
obema od kneza stav, enima mogočostima,
izgubljeni brez rešitve. V tej smrtni sili se
je izkazal Distel zopet glavarja onih, ki so
bili v stiski. Sveže je odgovoril na knezov
ukaz prosječ, naj jim „pusti 14 dnij zraka“.
Zahtevati čas za premislek za odgovor, kateri
imajo dati, je bilo taktično modro in edini
rešitev napovedujoči izhod. Lanthieri je do-
volil rok 14 dnij brez drugega.

Nemudoma se obrne teh 23 dne 31. 3.
na deželni odbor, kjer sporočijo vso reč v srce
ganljivo ter prosijo „krščanskega sveta, po-
moči in podpore“. Ta pomoč naj bi se raz-
tezala le na odtegnenje ukaza ali na po-
maknitev izvršitve istega do zbranja dežel-
nega zbora, ki naj bi odločil o verskih pri-
tozbah. O kakem odpadu h katolicizmu ni
povsem nikakega govora. Nasprotno zagotav-
ljajo, da „ostanejo stalno“ pri avgurskem
veroizpovedanju, da prosijo Boga, da jim
„podeli milostljivo po svojem Sv. Duhu kr-
šćansko stanovitnost“ v tem sklepu ter jih

Hiša na prodaj
v Gorici
v okolici Sv. Antona
v vrednosti 7000 gld.
Plača se takoj 3000 gld.; ostalo pa na
uknjižbo ali po pogodbi.
Več pové upravništvo „Soče“.

„Kinematograf“

Predstave gibajočih se slik se bodo
vršile odslej vsaki dan v fotografskem
ateljeju A. Jerkiča v Gorici, Gospodsk.
ulica št. 7, II. nadst. in sicer:

ob 1/5. uri za učence in učenke,
6 1/2 „ „ vojake in gospode,
8 „ „ občinstvo sploh.

VSTOPNINA:
I. razred 25 kr., II. razred 15 kr.,
otroci pod 10 let in učenci 10 kr.

Program je jako obširen in zanimiv ter
provzroča mnogo smeha.

Vsa ki p o t e k se predstavljajo podobe
o življenju Kristusovem od Rojstva do
Vnebohoda.

Med odmori svira gramofon največje
vrste.

Naznanilo.
Znana in zelo obiskovana gostilna
„Tre amici“

v ulici Via Caserma se je preselila v
Nunsko ulico (Via Monache) v prostore,
kjer je bila dosedaj starodavna gostilna
pri:

„Belem zajcu“
(„Al lepre bianco“)

Postrežba in jedila izvrstna; toči
domača črna in bela vina, vse po
zmernih cenah. Z gostilno so združena
tudi prenočišča za goste in hlevi za živino.

Za obilno udeležbo se priporoča
udani
Ivan Krpan,
gostilničar.

Božjast.

Kdor tpi na božjasti, krčih in drug h nervozni
bolezni, naj zahteva kufjico o teh boleznih. Dobiva
se zastoj in franko v Schwann-Apoteke, Frank-
furt a. M.

ščansko stanovitnost“ v tem sklepu ter jih
„kot bogat in mil oče v tem obdrži, da v
tem nauku tudi zaključijo svoje življenje“.
Tudi takrat so pokazali na to, da se mora
deželni odbor najskrajnejše potruditi, „da
odvrne pokorno knezove Visokosti ostrast“,
kajti ako se posreči sedaj širše naperjeno
preganjanje, potem je pričakovati daljnega
seganja takih uničevalnih misli najprvo po
drugih, v tem hipu nenadlegovan h evangeli-
jskih Vipavcih, gotovo pa tudi po celi
Kranjski. Vipava je prvi kraj, proti kate-
remu postopa knez tako ostro; ta „hudobni
in otežkujoči“ uhoč v celo deželo se ne sme
posrečiti na nikak način; Vipava in dežela
„bi zašli v opustošenje“; turški sovražnik bi
imel potem lahko igro, ako bi bile meje in
dežele skoro prazne ljudij, kajti cela Kranjska
je evangelijska.

Na neumnost, da se služi Rimu su-
ženjsko ter s tem škoduje svoji lastni deželi,
pokaže prošnja opravičeno. Zgodovina
je pokazala in kaže še vedno, kam
pridejo knezi in ljudstva, ki pu-
stijo Rimu, da jih brezpogojno
potegne za seboj.

Končno naglašajo še enkrat, da radi
„svoje krščanske vesti ne morejo odnehati
od spoznanega in priznanega zveličeval-
nega nauka v božji besedi prav utemeljenega
avgurskega veroizpovedanja“ in menijo,
da bi bilo najbolje, ako se predstavijo pri
knezu ter pritisnejo tudi na Lanthierija, da
ne izvede knezovega ukaza.

Pismu je priložen že omenjeni izkaz
imen in krajev onih 23. (Dalje pride.)

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Kiessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)
priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za
vsakovrstne cerkvene potrebe. Imajo veliko
zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške po-
trebe, voščene sveče itd. vse po zmerni cenli.
Naročila za deželo izvršuje točno in solidno.
Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno
črk na perilo.

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetnjo
Na lvoški razstavi s prvo ceno — srebrno svetlino

Tovarna uzornih telovadnih priprav
JOS. VINDYŠ - A,
v Pragi na Smihovu
(Praga-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.
se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju
sokolskih in šolskih telovadnic
po najnovejših priporočilih in praktičnih sestavih.
V ta dokaz je na razpolago mnogo priporoču-
jočih sprisal domačih in inozemskih.
Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerno, plačuje
se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.
Ceniki, preračuni in načrti za popolne telo-
vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne
prosto. —3

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Edina zaloga na Kranjskem
lekarna Piccoli
„pri Angelu“
Ljubljana, Dunajska cesta.

Pollitrska steklenica velja 2 K.
Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabrijel**
Piccoli v Ljubljani točno, ako se mu pošlje
znesek, ali po poštnem povzetju.
Je v razprodaji v lekarnah v Gorici,
Tolminu, na Primorskem, v Trstu, Istri
in Dalmaciji a K 240 steklenica. 3

Odlikovana.....
.....tovarna črnila
C. CISAŘ,
Gorica, ul. Sv. Petra št. 3
priporoča p. n. gg. učiteljem najboljše
črnilo Gallus in Antracen. Liter 12 in
16 kr. brez gošče.

Primerno božično darilo!

Srečkanje neaprakljivo
15. januarja 1903.

Glavni dobitok
kron **40.000** kron

Umetno-obrtnega društva
srečke po 1 K

priporočajo:
G. Gentili, V. A. Jona - V. Michelstädter & Co., O. Pinckerle,
menjalnice v Gorici.

Izšel je

Krasen slovenski skladni koledar
za trgovine, obrti, urade, pisarne, šole in posameznike
v moderni in elegantni obliki v založništvu tvrdke
Ivana Bonača v Ljubljani.

Cena je vzlic okusni izdelavi zelo nizka, samo **70 vin.**, s
pošto **20 vin. več** in naj se blagovoli ta znesek v znamkah
ali po nakaznici naprej vposlati.

Prekupel dobe velik rabat in se na zahtevo dpošlje cenik.
Prekupel dobe velik rabat in se na zahtevo pošlje cenik.

Trgovci porabijo istega lahko kot lepo novoletno arilo in se brezplačno vtisne njihova firma.

Da ne bode, ako koledar kmalo poide prepozno, prosim
gg. naročnike, da se čim preje oglašé kjer se bode na take pri raz-
pošiljlatvi v prvi vrsti oziralo.

Štiri učence
nižjih razredov se sprejme na stano-
vanje. Poleg dobre hrane in zdravega
stanovanja dobé učenci brezplačno in-
strukcijo. Poleg hiše je dvorišče in vrt
v uporabo. Naslov pove upravn. „Soče“.
Oddá se tudi meblirane sobe.

Najceneji izvir dobrih
ur s 3-letnim pisemnim jam-
stvom
Hanns Konrad,
Izvir ur ter zlatar — Most št. 250.
(Češko).
Lastne delavnice ur in fine mehanike.
Dobra rem. ura iz niklja gld. 3-75
Fina srebrna rem. ura . . . 5-25
Fina srebrna veržica . . . 1-20
Budilnik iz niklja . . . 1-75
Tvrdka je odlikovana s c. kr. orlom;
ima zlato in srebrne svetilje iz razstav ter lišbe
priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

Zaščitna znamka: BIONO.
LINIMENT. CAPSICI COMPOS.
Iz Richterjeve lekarnar v Pragi
priporočano kot izvrstno bol ublažujoče
mazilo; za ceno 80 h, kron 1-40 in 2 kroni
se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva
to splošno priljubljeno domače zdrav-
nilno sredstvo vedno le v orig. stekle-
nicah z našo zaščitno znamko s „SI-
DRON“ namreč, iz RICHTERJEVE
lekarnar in vzame kot originalni izdelek
le tako steklenico, ki je prevedena s to
zaščitno znamko.

Richterjeva lekarnar „pri zlatem levu“
v PRAGI.
Elisabethgasse št. 5.

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.
Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, te le i. t. d.
Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnohohojna naročila ter obljublja solidn.
postrežbo po jako zmernih cenah.

E. LEBHERZ
Gorica
t o v a r n a u ž i g a l i c
priporoča prebivalcem Primor-
skega svoje izdelke raznih vrst,
posebno izvrstne in zanesljive
užigalice
Apollo

Christofle & Co.

c. in kr. dvorni založniki

Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posrebrnjeno

namizno orodje in posodje vseh vrst

(žlice, vilice, noži itd.)

Pripoznani najboljši izdelki izredne trpežnosti.

Največja izbira najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje izvirnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime Christofle.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardini 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje.

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 1. nov. 1902:

Deleži: a) podpisani K 1.247.400—
b) vplačani 627.566'02

Dana posojila 1.361.785'33

Dopolnilni zaklad 209.177'16

Vloge 577.105'78

Kranjski laneno oljnati firnež, pristen
čisto kranjsko laneno olje
sladko jedilno laneno olje

priporoča

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja v Ljubljani.

Vinko Majdič

Valjčni mlin v Kranju

priporoča svoje obče kot izborna priznane mlevske pridelke.

Zastopniki za Goriško:

Ernesto Stecker & Co v Gorici,

Židovska ulica št. 1.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. dec. 1901. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4%, Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%, s 1/2% uradnino. Glavni deleži koncem leta 6%.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar. — Posojila se dajejo le zadružnikom.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino pohištva trdke Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerno.

Dela je lično ter dobro opremljeno.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gospodarska ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiri dospelo novo sveže blago za jesensko in zimsko dobo, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Cheviot, Kammgarn i. dr.

Krasna izbira volnenin, forštajnov (porhet), „Lawn Tennis“ i. dr. za ženske obleke.

Priporoča izborno perilo, bombažasto in evirnasto, katero prejema iz prvih sležkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in evirnaste, blago za blazine, plahte, koytre, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovratnike, zapetnice, prsnike, ovratnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogačanja.

Na željo se pošlje tudi uzorce, poštne prostje.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-skega orodja in cer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

✶ **Tomaževa žlindra, najboljša umetno gnojilo.** ✶

✶ **Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih krišev.** ✶

Postrežba točna.

Cene nizke.

Prosimo zahtevati listke!!

Največja zaloga vseh stavbnih potrebščin, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Imamo v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja, pečij, štedilnikov po brezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga stavbnih nosilcev v Gorici.

Pocinkana žica

za vinograde po znižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade

izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrditeljnimi nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 K blaga.

Prosimo zahtevati listke!!